

دانشگاه گوارا، دانشکده منابع طبیعی

نشریه کارآفرینی در کشاورزی

جلد پنجم، شماره سوم، پاییز ۱۳۹۷

<http://jead.gau.ac.ir>

DOI:

تحلیل نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد امام خمینی (ره) در استان گلستان

مهديه باقری^۱، محمدرضا محبوبی*^۲ و غلامحسین عبدالله‌زاده^۲

^۱دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، ایران.

^۲دانشیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۴/۲۵، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۸/۰۲

چکیده

در شرایط کنونی موضوع اشتغال یکی از مهم‌ترین چالش‌های اجتماعی در کشور است. در این راستا یکی از نهادهایی که با اجرای طرح‌های اشتغال سعی در حل مشکل داشته است، کمیته امداد امام خمینی (ره) است. پژوهش حاضر با هدف تحلیل نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد امام خمینی (ره) در استان گلستان انجام گرفته است. پژوهش از نوع مطالعات کاربردی است که به روش توصیفی-پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری شامل کلیه کارشناسان کمیته امداد امام خمینی (ره) در استان گلستان به تعداد ۸۰ نفر بودند که به شیوه تمام‌شماری به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار Spss و Excel استفاده شد. نتایج نشان داد مهم‌ترین فرصت‌های اشتغال‌زا "ایجاد فرصت رشد و ارتقای شخصیت مددجویان" و "صیانت از نهاد خانواده" و مهم‌ترین تهدیدها "نبود تعاونی‌های حمایت‌کننده از کسب و کارهای خانگی"، "واردات بی‌رویه محصولات مشابه با قیمت کمتر" و "عدم آشنایی مددجویان به روش‌های تبلیغاتی" بود. "خرید ارزان قیمت محصولات تولیدی توسط دلالان" و "نبود برند مشخص برای محصولات تولیدی مددجویان" مهم‌ترین نقاط ضعف و "کمک به توسعه بازار تولید و مصرف" و "انعطاف‌پذیری بیشتر طرح‌ها با شرایط محیط زندگی" از مهم‌ترین نقاط قوت بود. همچنین نتایج نشان داد تحلیل نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت طرح‌های اشتغال‌زا در ناحیه راهبرد رقابتی قرار دارد یعنی باید با بهره‌جستن از فرصت‌ها نقاط ضعف را از بین ببریم.

واژه‌های کلیدی: کمیته امداد امام خمینی (ره)، طرح‌های اشتغال‌زا، خوداشتغالی، کارآفرینی.

مقدمه

موضوعی است که همه دولت‌ها از گذشته با آن روبرو بوده‌اند (فیض‌پور و آسایش، ۱۳۹۱). این موضوع در شرایط کنونی در ایران نیز یکی از مهم‌ترین مسائل اجتماعی است (بارانی و همکاران، ۱۳۸۸). تردیدی نیست توزیع عادلانه فرصت‌های

بیکاری به عنوان یک پدیده مخرب اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی (کرباسی و همکاران، ۱۳۸۷)، تهدیدی برای کل جامعه است (Shiri et al., 2012) و

*نویسنده مسئول: mahboobi47@gmail.com

شغلی در بین مناطق یک کشور از الزامات اساسی توسعه متوازن است (قنبری و همکاران، ۱۳۹۵) و بر همین اساس بر خورداری از شغل مناسب یکی از اجزای تشکیل دهنده حقوق شهروندان به شمار می‌رود که شاید اهمیت آن از حقوق سیاسی آنها کمتر نباشد (میرلطفی و همکاران، ۱۳۹۳). از طرف دیگر مقابله با بیکاری، حداقل برای جلوگیری از گسترش ناهنجاری‌ها و آسیب‌های اجتماعی ضروری است (رزمنجو و همکاران، ۱۳۹۲).

کشور ایران با داشتن جمعیتی هوشمند و مستعد و منابع طبیعی فراوان، تولید ناخالص پایینی دارد و نسبت قابل توجهی از نیروهای جوان و تحصیل کرده‌اش از نعمت اشتغال محرومند به همین دلیل بر اولویت ایجاد کار در سطوح مختلف تاکید دارد (چهارباشلو و همکاران، ۱۳۹۲). یکی از راه‌های مقابله با بیکاری و کاهش آن، خوداشتغالی است و خوداشتغالی فعالیت بخش خصوصی و غیررسمی اقتصاد است که می‌تواند تأثیر زیادی در کاهش میزان بیکاری داشته باشد (چراغی و همکاران، ۱۳۹۳). به منظور تحقق این امر در ایران دستگاه‌های حمایتی سعی دارند تا با فراهم آوردن زمینه اشتغال برای افراد تحت پوشش، امکان خودکفایی آنها را فراهم آورد (خشک‌دامن، ۱۳۸۷). با این وجود و در کنار اثرات مثبت کسب و کارهای خرد و خانگی، طبق اطلاعات موجود، از بین ۹۲۰۲ طرح خوداشتغالی که در زمینه‌های کشاورزی، دامپروری و صنایع دستی در استان گلستان توسط این نهاد اجرا شده است، تعداد ۴۶۷۰ طرح به صورت راکد می‌باشد (کمیته امداد امام خمینی (ره) استان گلستان، ۱۳۹۶) که تقریباً شامل نیمی از این طرح‌ها است. با توجه به حجم اعتبارات تخصیص یافته به این طرح‌ها و عدم تحقق اهداف مورد نظر این نهاد به نظر می‌رسد تحلیل نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت‌های طرح مذکور ضروری است تا براساس آن مهم‌ترین نقاط ضعف و قوت و فرصت‌ها و تهدیدهای فراروی

کشور ایران با داشتن جمعیتی هوشمند و مستعد و منابع طبیعی فراوان، تولید ناخالص پایینی دارد و نسبت قابل توجهی از نیروهای جوان و تحصیل کرده‌اش از نعمت اشتغال محرومند به همین دلیل بر اولویت ایجاد کار در سطوح مختلف تاکید دارد (چهارباشلو و همکاران، ۱۳۹۲). یکی از راه‌های مقابله با بیکاری و کاهش آن، خوداشتغالی است و خوداشتغالی فعالیت بخش خصوصی و غیررسمی اقتصاد است که می‌تواند تأثیر زیادی در کاهش میزان بیکاری داشته باشد (چراغی و همکاران، ۱۳۹۳). به منظور تحقق این امر در ایران دستگاه‌های حمایتی سعی دارند تا با فراهم آوردن زمینه اشتغال برای افراد تحت پوشش، امکان خودکفایی آنها را فراهم نمایند که در این میان کمیته امداد به عنوان گسترده‌ترین دستگاه حمایتی در چهارچوب طرح "اشتغال و خودکفایی" این هدف را دنبال می‌کند (خشک‌دامن، ۱۳۸۷). این نهاد به عنوان یک نهاد عمومی که برای یاری نمودن محرومان، مستضعفان و امداد درماندگان و آسیب‌دیدگان ایجاد شده، اهدافی چون کمک به خوداشتغالی در قالب طرح‌های اشتغال‌زایی و خودکفایی را دنبال می‌کند (محمدخانی و همکاران، ۱۳۹۰). از جمله فعالیت‌های این نهاد تشویق به ایجاد کسب و کارهای خرد و خانگی است که مجموعه فعالیت‌های تولیدی، خدماتی و یا اقتصادی را در برمی‌گیرد و با شرایط و

قانونی بوده است. نجفی و همکاران (۱۳۹۳) در تحقیقی مهم‌ترین موانع کسب و کارهای خانگی کارآفرینانه در مناطق روستایی را عدم وجود طرح کسب و کار مناسب، نبود تجربه و تخصص لازم در روستائیان، عدم دسترسی مناسب روستائیان به بازار، عدم دسترسی به اطلاعات و منابع اطلاعاتی، عدم تامین اعتبار مالی جهت سرمایه‌گذاری کسب و کار خانگی اعلام کردند. شریف‌زاده و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که مهم‌ترین آسیب‌های توسعه کسب و کارهای خانوادگی روستایی در استان گلستان مساعد نبودن محیط کسب و کار در مناطق روستایی، توسعه نیافتگی بازار، تعامل غیرسودمند میان خانواده و فعالیت کسب و کار، ناکارآمدی مدیریت تولید و کارکردهای کسب و کار و فشارهای اجتماعی است. نتایج یک مطالعه تحت عنوان اعتبارسنجی و آسیب‌شناسی طرح ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی توسط موسسه کار و تامین اجتماعی (۱۳۹۴) نشان داد افراد شاغل در مشاغل خانگی تولید منسوجات، پوشاک، محصولات کشاورزی و دامی در ایران در مقایسه با کشورهای آمریکا، کانادا، استرالیا، انگلیس، هند و مالزی از نظر میزان مهارت و توان و امکانات راه‌اندازی این کسب و کارها در حداقل ممکن هستند و مردم بیشتر به این مشاغل از جنبه سرگرمی نگاه می‌کنند. رضایی و نجفی (۱۳۹۴) مهم‌ترین موانع راه‌اندازی و گسترش کسب و کارهای خانگی در مناطق روستایی شهرستان ارومیه را ضعف حمایتی، محدودیت کسب و کارهای خانگی، ضعف زیرساختی و فرهنگی، ضعف دانشی و اطلاع‌رسانی و نبود قوانین مرتبط می‌دانند. رضائی و همکاران (۱۳۹۵) موانع توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط اقتصادی زودبازده و کارآفرین کشاورزی در استان زنجان را عامل‌های سیاسی - زیرساختی، قانونی، مالی - هزینه‌ای، مهارتی - آموزشی، فنی - جغرافیایی و

آن مشخص شود. بر این اساس هدف اصلی این تحقیق تحلیل نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت طرح کسب و کارهای خرد و خانگی کمیته امداد امام خمینی (ره) در استان گلستان می‌باشد.

پیشینه پژوهش

پژوهش‌های انجام شده در زمینه نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید کسب و کارها بیانگر نتایج متفاوتی است از جمله این که سعدی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان چالش‌ها و مشکلات تعاونی‌های کسب و کارهای خانوادگی در استان همدان به این نتیجه رسیدند که مشکل اساسی تعاونی‌ها، پایین بودن سطح درآمد و شرکت نکردن اعضا در کلاس‌های آموزشی است. همچنین نتایج تحلیل عاملی نشان داد مشکلات تعاونی‌های کسب و کارهای خانگی را می‌توان در پنج عامل کلیدی ضعف حمایت‌های دولتی، مشکلات و چالش‌های مدیریتی، ضعف برنامه‌ریزی، مشکلات اقتصادی و تولیدی و ضعف خلاقیت و کارآفرینی دسته‌بندی کرد. تقی‌بیگی و همکاران (۱۳۹۳) در تحقیقی راهکارهای مناسب توسعه مشاغل خانگی را از دیدگاه زنان روستایی و کارشناسان بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که مهم‌ترین موانع توسعه مشاغل خانگی از دیدگاه زنان به ترتیب موانع شخصیتی، فردی، اقتصادی، خانوادگی و دولتی است. از دیدگاه کارشناسان، مهم‌ترین این موانع به ترتیب موانع خانوادگی، فردی، شخصیتی، دولتی و اقتصادی بوده است. میرلطفی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهش دیگری به این نتیجه رسیدند که مشکلات و چالش‌های مورد آزمون با درجات متفاوتی در تضعیف توسعه مشاغل خانگی مؤثر هستند. مشکل خرید ارزان محصولات با بالاترین میانگین دارای بیشترین تأثیر است و حمایت نکردن مسئولان و نبود حمایت مالی به ترتیب در رتبه‌های بعدی بودند و کمترین تأثیر از دیدگاه پاسخ‌گویان مربوط به موانع

است. عالم و همکاران^۵ (۲۰۰۹) موانع اقتصادی، سیاسی - اجتماعی، فرهنگی، فنی، طبیعی و جغرافیایی و فردی را بر توسعه کسب و کارهای کارآفرینانه مؤثر می‌دانند. پیرس لیونز^۶ (۲۰۰۹) در اراییه مدلی نظام‌مند از توسعه کسب و کارهای خانگی کارآفرینانه، مهم‌ترین موانع فراروی راه‌اندازی و گسترش این کسب و کارها را مشکلات فرهنگی و اجتماعی، ضعف قوانین مرتبط، ضعف شبکه‌سازی و منسجم نبودن ارتباط بین کسب و کارهای فعال، مشکلات بازاریابی، پایین بودن سطح مهارت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینانه صاحبان کسب و کارها و محدودیت‌های ناشی از کوچک بودن کسب و کار به‌ویژه از نظر حجم تولید در نظر گرفته است. در مطالعه دیگری، کالان تاریدیس و بیکا^۷ (۲۰۱۱) کوچک بودن بازارهای محلی و دسترسی نداشتن به بازارهای مناسب برای فروش محصولات را مهم‌ترین مانع راه‌اندازی کسب و کارهای خانگی در روستاهای شهرستان کامبریا در شمال غرب انگلستان می‌دانند. گالوای و کاپاسی^۸ (۲۰۱۴) در مطالعه خود بر فراهم نبودن منابع مالی کافی برای راه‌اندازی کسب و کارهای خانگی و نبود شبکه‌سازی و حضور نداشتن تعاونی‌ها و تشکل‌های حمایت‌کننده از کسب و کارهای خانگی، به‌عنوان اصلی‌ترین موانع راه‌اندازی و گسترش کسب و کارهای خانگی در نواحی روستایی اسکاتلند تأکید دارند.

با این حال مرور ادبیات نشان داد راه‌اندازی و گسترش کسب و کارهای خانگی با موانع متعددی مانند ضعف در تامین مالی، حمایت ناکافی دولت، ضعف در بازاریابی، نبود قوانین مرتبط، پایین بودن سطح تجربه و مهارت صاحبان کسب و کار و عدم آشنایی با روش‌ها و فنون تبلیغاتی، مسائل فرهنگی و فشارهای اجتماعی، ضعف در زیرساخت‌ها، مشکلات و چالش‌های

ارتباطی - اطلاع‌رسانی می‌دانند. محترم و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که مهم‌ترین عوامل مؤثر بر استقبال مددجویان از طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد، شامل آگاهی مددجو از وجود طرح کسب و کار، تجربه خوب سایر مددجویان، مناسب بودن مدت بازپرداخت وام اشتغال، اعتماد و اطمینان مددجو نسبت به پرداخت وام، رسیدن به خودکفایی در زمان کوتاه، رضایت از روند آسان دریافت وام‌های اشتغال و ایجاد مهارت‌های کارآفرینانه در مددجو هستند. ادکینز و همکاران^۱ (۲۰۰۱) موانع موفقیت کسب و کارهای خانگی فعال در حوزه طیور در مناطق روستایی ایالت اوهایو را شامل برگزار نشدن دوره‌های آموزشی مرتبط برای صاحبان کسب و کار، نداشتن نیروی انسانی ماهر، ناکافی بودن منابع مالی و نداشتن آگاهی عمومی در روستاها در زمینه مزایای کسب و کارهای خانگی در نظر گرفتند. سوهیر و کوچ^۲ (۲۰۰۳) موانع کارآفرینی کسب و کارهای کوچک در قرقیزستان را مشکلات دسترسی به اعتبارات و منابع و در ازبکستان دسترسی به اعتبارات و مواد اولیه ذکر کرده‌اند. تودوروف^۳ (۲۰۰۷) موانع مربوط به رشد بنگاه‌های کسب و کار در بلغارستان را شامل فقدان دانش و مهارت‌های مناسب در کارآفرینان، فقدان روش‌های مناسب مدیریتی، عدم حمایت مالی و فقدان حمایت دولت دانسته است. کانتاریایو^۴ (۲۰۰۷) مهم‌ترین موانع اداری توسعه کسب و کارهای کارآفرینانه در قزاقستان را شامل فقدان یا کمبود سرمایه در گردش و منابع مالی، عدم کفایت توسعه زیرساخت بازار، کمبود دانش، مهارت و تجارب و مدیریت کسب و کار، فساد اداری و عدم انعکاس مسائل فراروی کسب و کارها توسط رسانه‌های ارتباط جمعی ذکر نموده

5- Aalam et al
6- Pierce- Lyons
7- Kalantaridis and Bika
8- Galloway and Kapasi

1- Adkins et al
2- Suhir and Kovach
3- Todorof
4- Kantarbayeva

مطالعه از آناليز SWOT استفاده شد. در رهيافت SWOT نخست نقاط قوت، ضعف، تهديدها و فرصتها فهرست مي‌شوند و سپس در مورد آنها بحث و تبادل نظر شده و متناسب با آنها استراتژي-هايي طراحي مي‌شوند. مدل SWOT يكي از ابزارهاي استراتژيك تطابق نقاط قوت و ضعف دروني با فرصتها و تهديدهاي بيروني است. از ديدگاه اين مدل، يك استراتژي مناسب، قوتها و فرصتها را به حداكثر و ضعفا و تهديدها را به حداقل ممكن مي‌رساند (هريسون و جان، ۱۳۸۲). اين تكنيك مسائل را در دو بعد داخلي و خارجي مورد بررسي قرار مي‌دهد. پرسشنامه تنظيم شده شامل نقاط قوت (۲۲ گويه)، نقاط ضعف (۲۲ گويه)، فرصتها (۱۵ گويه) و تهديدها (۱۷ گويه) بود. پس از استخراج و جمع‌بندي نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهديد وزن‌دهي و اولويت‌بندي اين نقطه نظرات صورت گرفت و در پايان، به منظور ارائه راهبرد مناسب، از ماتريس تحليل SWOT بهره گرفته شد. به اين صورت كه ابتدا وزن-دهي هر كدام از آيتم‌ها بر اساس نظر كارشناسان در طيف ليكرت انجام شد، سپس با ضرب تعداد هر يك از گزينه‌ها در ارزش هر گزينه در طيف ليكرت و جمع آنها، مجموع وزن‌هاي هر آيتم محاسبه شد. در مرحله بعدي درصد يا ميانگين وزني هر عامل نسبت به كل مجموع وزن‌ها محاسبه شد. براي اين كار ابتدا مجموع وزن هر عامل در ۱۰۰ ضرب و بر مجموع وزن‌ها تقسيم شد. عدد به دست آمده به صورت صدم نوشته شد و ميانگين وزن‌ها محاسبه شد. در گام بعد رتبه هر كدام از آيتم‌هاي مورد نظر تعيين شد و با ضرب اين رتبه در ميانگين وزن‌ها، وزن نسبي محاسبه شد (ديويد، ۱۳۸۹) و در نهايت راهبردهايي در راستاي طرح‌هاي اشتغالزاي كمپته امداد امام خميني (ره) ارايه گرديد.

مديريتي و برنامه‌ريزي، خريد ارزان قيمت محصولات توليدي توسط دلالان و دسترسي ضعيف به بازار، نبود طرح كسب و كار مناسب، ضعف مهارتي، عدم وجود خدمات فني و مهندسي، رقابت ناسالم در بين توليدكنندگان و حضور نداشتن تعاوني‌ها و تشكلهاي حمايت كننده از كسب و كارهاي خانگي مواجهه است كه سبب مي‌شود به شكل مطلوب از ظرفيت و پتانسيل اين كسب و كارها در راستاي دست‌يابي به اهداف توسعه استفاده نشود. از اين رو اين پژوهش با هدف كلي شناسايي نقاط ضعف، قوت، تهديد و فرصت طرح‌هاي اشتغالزاي كمپته امداد در استان گلستان انجام شد تا زمينه را براي اجراي هر چه موفق‌تر طرح مذكور فراهم و در عين حال به مديران و برنامه‌ريزان اين نهاد در استان گلستان در سياست‌گذاري‌ها و برنامه‌ريزي‌هاي مرتبط با طرح كمك نمايد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌هاي كمّي كه به لحاظ هدف در زمره تحقيقات کاربردي است كه به روش توصيفي و بر پايه راهبرد پيمائش انجام شده است. جامعه آماري شامل كارشناسان درگير در طرح‌هاي اشتغالزاي كمپته امداد امام خميني (ره) در استان گلستان به تعداد ۸۰ نفر بود كه به شيوه تمام‌شماري انتخاب شدند. پرسشنامه مهم‌ترين ابزار گردآوري داده‌ها بوده كه با توجه به ماهيت تحقيق، در كنار آن از تكنيك مصاحبه نيز استفاده شده است. پرسشنامه براساس پيشينه تحقيق و نتايج حاصل از مصاحبه تدوين شد و روايي صوري آن توسط كارشناسان بخش اشتغال و خودكفايي كمپته امداد امداد امام خميني (ره) استان گلستان مورد تايد قرار گرفت. به منظور تحليل نقاط ضعف، قوت، تهديد و فرصت طرح‌هاي اشتغالزاي كمپته امداد در اين

تحلیل یافته‌ها

در این قسمت فرآیند تحلیل نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد به روش SWOT طی فرآیند چهار مرحله‌ای برنامه‌ریزی راهبردی (دیوید، ۱۳۸۹) تدوین و ارائه می‌گردد. مرحله اول با استفاده از بررسی پیشینه تحقیق و همچنین مصاحبه با مسئولین و کارشناسان کمیته امداد، نقاط ضعف و قوت و فرصت‌ها و تهدیدها تعیین شد. مرحله دوم از طریق یک پرسش‌نامه در طیف لیکرت (۱- خیلی کم، ۲- کم، ۳- متوسط، ۴- زیاد، ۵- خیلی زیاد)، کارشناسان به هر یک از عوامل درونی و بیرونی که تعیین شد، ارزش و یا ضریب دادند. سپس با ضرب تعداد هر یک از گزینه‌ها در ارزش هر گزینه در طیف لیکرت و جمع آنها مجموعه

وزن هر آئتم محاسبه شد (ستون اول جدول‌های ۱ تا ۴). در مرحله بعد، درصد یا میانگین وزنی هر عامل نسبت به کل مجموعه وزن محاسبه شد. برای این کار ابتدا مجموعه وزن هر عامل در ۱۰۰ ضرب و بر مجموع وزن تقسیم شد. عدد به دست آمده به صورت صدم نوشته شد و میانگین وزن‌ها محاسبه شد (ستون دوم جدول‌های ۱ تا ۴).

سپس، این شاخص‌ها و عوامل رتبه‌بندی شد و در نهایت با ضرب این رتبه در میانگین وزن‌ها، وزن نسبی هر عامل تعیین شد (ستون چهارم جدول ۱ تا ۴). با جمع ارزش‌ها و نمرات، وزن نسبی هر یک از عوامل چهارگانه (نقاط ضعف و قوت، تهدیدها، فرصت‌ها) محاسبه شد (ردیف آخر جدول‌ها).

جدول ۱- محاسبه ضرایب برای نقاط قوت.

وزن نسبی	رتبه	میانگین وزن‌ها	مجموع وزن‌ها	قوت‌ها
۰/۲۵۳	۴	۰/۰۶۳	۳۱۴	کمک طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد به توسعه بازار تولید و مصرف
۰/۱۸۹	۴	۰/۰۴۷	۲۳۵	استفاده از نیروی کار سایر اعضای خانواده و ایجاد زمینه کار خانوادگی
۰/۱۷۶	۴	۰/۰۴۴	۲۱۸	کمک طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد به توزیع عادلانه‌تر درآمدها در جامعه
۰/۱۷۶	۴	۰/۰۴۴	۲۱۸	پایین بودن ریسک‌پذیری طرح‌ها بدلیل نیاز به سرمایه اندک برای راه‌اندازی نسبت به سایر کسب و کارها
۰/۰۰۰	۰	۰/۰۴۳	۲۱۵	عدم نیاز به مجوزهای دست و پا گیر
۰/۰۰۰	۰	۰/۰۴۲	۲۰۸	برگشتن امید و شادابی به جامعه هدف
۰/۰۰۰	۰	۰/۰۴۶	۲۲۷	آزادی عمل بیشتر در محیط زندگی
۰/۰۰۰	۰	۰/۰۴۹	۲۴۴	امکان فعالیت پاره وقت در طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد
۰/۰۰۰	۰	۰/۰۴۹	۲۳۰	توان پاسخگویی شتابان به نیازهای مشتری
۰/۰۰۰	۰	۰/۰۴۴	۲۱۹	داشتن فرصت و زمان بیشتر برای انجام بهتر کارها
۰/۰۰۰	۰	۰/۰۴۵	۲۲۱	قابل اجرا بودن این کسب و کارها برای تمام افراد
۰/۰۰۰	۰	۰/۰۴۶	۲۳۰	افزایش درآمد و رفاه صاحبان کسب و کار
۰/۰۰۰	۰	۰/۰۴۱	۲۰۲	استقلال مالی و کاهش وابستگی به سایرین
۰/۱۸۹	۴	۰/۰۴۷	۲۳۴	ساده بودن فرآیند تولید محصول
۰/۱۷۹	۴	۰/۰۴۵	۲۲۲	کمک به کاهش بیکاری و افزایش نرخ اشتغال
۰/۱۸۴	۴	۰/۰۴۶	۲۲۸	افزایش استفاده از فتون و روش‌های تولیدی ساده و محلی
۰/۱۸۳	۴	۰/۰۴۶	۲۲۷	کاهش هزینه‌های مربوط به محل فعالیت بدلیل قابل اجرا بودن در محیط زندگی
۰/۲۰۶	۴	۰/۰۵۱	۲۵۵	انعطاف‌پذیری بیشتر کسب و کارهای خانگی و قابلیت اجرای آن با امکانات در دسترس محیط زندگی
۰/۱۸۷	۴	۰/۰۴۷	۲۳۲	پایداری‌سازی مشاغل ایجاد شده و تداوم فعالیت مددجویان با ارایه مشاوره‌های فنی و تخصصی و برگزاری دوره‌های آموزشی
۰/۱۲۳	۳	۰/۰۴۱	۲۰۴	پیشگیری از تمرکز و تداوم ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص
۰/۱۷۸	۴	۰/۰۴۵	۲۲۱	ممانعت از آسیب‌های اجتماعی کار در خارج از خانه به علت تمرکز فعالیت‌ها در منزل
۰/۱۲۷	۴	۰/۰۳۲	۱۵۷	بازدیدهای مستمر توسط ناظرین اشتغال کمیته امداد
۲/۳۵۰		۱	۴۹۶۱	جمع

با توجه به جدول (۲) و ستون وزن نسبی مشاهده می‌شود که مشکلات دسترسی به بازار مناسب برای فروش محصولات تولیدی، ناکافی بودن اطلاعات و مهارت‌های فنی و تخصصی مددجویان جهت راه‌اندازی کسب و کار، نبود برند مشخص برای محصولات تولیدی مددجویان کمیته امداد و خرید ارزان قیمت محصولات تولیدی توسط دلالان از مهم‌ترین نقاط ضعف طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد می‌باشند.

باتوجه به جدول (۱) و ستون وزن نسبی مشاهده می‌شود که کمک طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد به توسعه بازار تولید و مصرف، استفاده از نیروی کار سایر اعضای خانواده و ایجاد زمینه کار خانوادگی، ساده بودن فرآیند تولید محصول، انعطاف‌پذیری بیشتر کسب و کارهای خانگی و قابلیت اجرای آن با امکانات در دسترس محیط زندگی از جمله مهم‌ترین قوت‌های طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد می‌باشد.

جدول ۲- محاسبه ضرایب برای نقاط ضعف.

وزن نسبی	رتبه	میانگین وزن‌ها	مجموع وزن‌ها	ضعف‌ها
۰/۱۲۷	۳	۰/۰۴۲	۲۶۱	نبود طرح کسب و کار مناسب
۰/۱۹۹	۴	۰/۰۴۹	۳۰۶	مشکلات دسترسی به بازار مناسب برای فروش محصولات تولیدی
۰/۱۹۷	۴	۰/۰۴۹	۳۰۳	ناکافی بودن اطلاعات و مهارت‌های فنی و تخصصی مددجویان جهت راه‌اندازی کسب و کار
۰/۱۴۴	۳	۰/۰۴۱	۲۵۳	دسترسی ضعیف به امکانات حمل و نقل و راه‌های ارتباطی برای فروش محصولات تولیدی
۰/۱۳۰	۳	۰/۰۴۳	۲۶۶	دسترسی محدود مددجویان به منابع مالی و اعتباری برای راه‌اندازی کسب و کار
۰/۲۰۲	۴	۰/۰۵۰	۳۱۰	نبود برند مشخص برای محصولات تولیدی مددجویان کمیته امداد
۰/۱۳۲	۳	۰/۰۴۴	۲۷۰	دشواری تامین نهاده‌های تولید به دلیل دور بودن مراکز عرضه نهاده‌ها
۰/۱۳۰	۳	۰/۰۴۳	۲۶۷	فقدان فضای فیزیکی مناسب کسب و کار
۰/۱۹۲	۴	۰/۰۴۸	۲۹۵	توان رقابتی کمتر کسب و کارهای خانگی در مقایسه با کسب و کارهای ارایه‌دهنده محصولات مشابه
۰/۲۰۵	۴	۰/۰۵۱	۳۱۵	خرید ارزان قیمت محصولات تولیدی توسط دلالان
۰/۱۹۳	۴	۰/۰۴۸	۲۹۷	وجود واسطه‌های غیر ضروری در فرآیند بازاریابی محصولات
۰/۱۸۵	۴	۰/۰۴۶	۲۸۴	آگاهی نداشتن از سلیق و خواسته‌های مشتریان به دلیل نبود ارتباط مستقیم
۰/۱۲۸	۳	۰/۰۴۲	۲۶۳	کوچک بودن مقیاس تولید
۰/۱۲۸	۳	۰/۰۴۲	۲۶۳	محدود ماندن دامنه جذب نیرو و استفاده صرف از نیروی کار خانوادگی
۰/۱۲۸	۳	۰/۰۴۲	۲۶۲	مشکل کمبود سرمایه و نقدینگی برای توسعه و گسترش کسب و کار
۰/۱۹۲	۴	۰/۰۴۸	۲۹۵	تمایل کمتر مددجویان به راه‌اندازی کسب و کار مستقل
۰/۱۱۳	۳	۰/۰۳۷	۲۳۲	مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی همجوار
۰/۱۳۴	۳	۰/۰۴۴	۲۷۵	عدم آگاهی مددجویان شاغل از قوانین کسب و کارهای خانگی
۰/۱۹۲	۴	۰/۰۴۸	۲۹۸	پایین بودن روحیه کارآفرینی در بین مددجویان
۰/۱۸۷	۴	۰/۰۴۶	۲۸۷	افزایش هزینه‌های تولید با توجه به مقیاس کوچک واحد تولیدی
۰/۱۹۶	۴	۰/۰۴۹	۳۰۱	عدم بقای کسب و کارهای خانگی در زمان رکود بازار
۰/۱۱۷	۳	۰/۰۳۹	۲۴۰	ناکافی بودن مدت زمان ۴ ساله حمایت‌های کمیته امداد از مددجویان
۳/۵۳۶		۱	۶۱۴۳	جمع

صیانت از نهاد خانواده از مهم‌ترین فرصت‌های طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد می‌باشد. با توجه به جدول (۴) و ستون وزن نسبی مشاهده می‌شود که نبود تعاونی‌های حمایت‌کننده از کسب و کارهای خانگی، واردات بی‌رویه محصولات مشابه با قیمت

با توجه به جدول (۳) و ستون وزن نسبی مشاهده می‌شود که ایجاد فرصت رشد و ارتقای شخصیت مددجویان، وجود حمایت‌های مالی و اعتباری از طریق وام‌های کم‌بهره توسط کمیته امداد در مراحل اولیه کسب و کار، ایجاد حس خودباوری و اعتماد،

کمتراً، عدم آشنایی مددجویان با روش‌های تبلیغاتی برای فروش و عرضه محصول تولیدی به بازار مصرف، تمایل کمتر به تغییر و پذیرش نوآوری در کسب و کار از مهم‌ترین تهدیدهای طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد می‌باشد.

جدول ۳- محاسبه ضرایب برای فرصت‌ها.

وزن نسبی	رتبه	میانگین وزن‌ها	مجموع وزن‌ها	فرصت‌ها
۰/۲۸۳	۴	۰/۰۷۱	۳۳۸	ایجاد فرصت رشد و ارتقای شخصیت مددجویان
۰/۲۴۹	۴	۰/۰۶۲	۲۹۷	تجربه کردن کار جمعی و فرصت قرار گرفتن در شبکه‌های اجتماعی
۰/۲۶۰	۴	۰/۰۶۹	۳۱۰	امکان استفاده از منابع ارزان قیمت محلی
۰/۲۵۹	۴	۰/۰۶۵	۳۰۹	برقراری بیمه تامین اجتماعی برای مددجویان فعال در واحدهای اقتصادی
۰/۲۵۵	۴	۰/۰۶۴	۳۰۴	معافیت مالیاتی بدلیل کار کردن در فضای محیط زندگی
۰/۲۵۸	۴	۰/۰۶۴	۳۰۵	امکان انتقال تجارب از طریق آموزش‌های غیررسمی به شیوه استاد شاگردی بین اعضای خانواده
۰/۲۵۴	۴	۰/۰۶۶	۳۱۵	کاهش آسیب‌های اجتماعی ناشی از بیکاری با ایجاد کسب و کارهای خانوادگی
۰/۲۶۸	۴	۰/۰۶۷	۳۱۹	امکان برخورداری از تسهیلات دولتی جهت راه‌اندازی کسب و کار
۰/۲۶۸	۴	۰/۰۶۷	۳۲۰	فراهم بودن زمینه برخورداری از آموزش‌های رایگان فنی و حرفه‌ای
۰/۲۸۰	۴	۰/۰۷۰	۳۳۴	وجود حمایت‌های مالی و اعتباری از طریق وام‌های کم‌بهره توسط کمیته امداد در مراحل اولیه کسب و کار
۰/۲۶۲	۴	۰/۰۶۵	۳۱۲	دسترسی آسان به منابع مالی کمیته امداد برای گسترش کسب و کارهای خانگی توسط مددجویان
۰/۲۶۶	۴	۰/۰۶۶	۳۱۷	ایجاد فرصت رشد و ارتقای شخصیت مددجویان
۰/۲۷۰	۴	۰/۰۶۸	۳۲۲	آگاهی فرد از توانایی‌های خود در فعالیت اقتصادی
۰/۲۷۸	۴	۰/۰۷۰	۳۳۲	ایجاد حس خودباوری و اعتماد
۰/۲۸۱	۴	۰/۰۷۰	۳۳۵	صیانت از نهاد خانواده
۴/۰۰۰		۱	۴۷۶۹	جمع

جدول ۴- محاسبه ضرایب برای تهدیدها.

وزن نسبی	رتبه	میانگین وزن‌ها	مجموع وزن‌ها	تهدیدها
۰/۱۵۴	۳	۰/۰۵۱	۲۳۹	نگاه منفی جامعه به مددجویان شاغل در کسب و کارهای خانگی
۰/۱۷۲	۳	۰/۰۵۷	۲۶۶	پراکندگی مناطق تولیدی و دوری از بازار
۰/۱۴۷	۳	۰/۰۴۹	۲۲۷	پشتیبانی ضعیف کمیته امداد از مددجویان بعد از راه‌اندازی کسب و کار خانگی
۰/۱۴۶	۴	۰/۰۶۱	۲۸۵	رکود بازار مصرف جهت عرضه محصولات تولیدی
۰/۱۷۴	۳	۰/۰۵۸	۲۶۹	نبود حمایت بیمه‌ای از کسب و کارهای ایجاد شده توسط مددجویان
۰/۲۶۵	۴	۰/۰۶۶	۳۰۸	نبود تعاونی‌های حمایت کننده از کسب و کارهای خانگی
۰/۱۷۸	۳	۰/۰۵۹	۲۷۵	احتمال شکست کسب و کار و ایجاد پیامدهای ناگوار مثل افزایش بدهی، فقر بیشتر
۰/۱۵۶	۳	۰/۰۵۲	۲۴۲	مخالفت همسر و یا اعضای خانواده برای راه‌اندازی کسب و کار
۰/۲۶۳	۴	۰/۰۶۶	۳۰۵	واردات بی‌رویه محصولات مشابه با قیمت کمتر
۰/۱۶۷	۳	۰/۰۵۶	۲۵۹	افزایش سن مددجویان دارای کسب و کارهای خانگی
۰/۱۷۵	۳	۰/۰۵۸	۲۷۱	ضربه خوردن اعتبار خانوادگی در صورت شکست کسب و کار
۰/۱۶۰	۳	۰/۰۵۳	۲۴۷	عدم سرمایه گذاری تخصصی در امر آموزش مددجویان و اکتفا به یادگیری تجربی
۰/۲۵۹	۴	۰/۰۶۵	۳۰۱	عدم آشنایی مددجویان به روش‌های تبلیغاتی برای فروش و عرضه محصول تولیدی به بازار مصرف
۰/۲۵۲	۴	۰/۰۶۳	۲۹۳	عدم وجود فرهنگ کار جمعی در بین مددجویان شاغل
۰/۲۵۸	۴	۰/۰۶۴	۲۹۹	تمایل کمتر به تغییر و پذیرش نوآوری در کسب و کار
۰/۱۷۶	۳	۰/۰۵۹	۲۷۲	وجود تصور نادرست در مورد کسب و کارهای خانگی در جامعه
۰/۲۴۵	۴	۰/۰۶۱	۲۸۴	سخت‌گیری دستگاه‌های متولی در ارائه مجوز
۳/۴۴۷		۱	۴۶۴۲	جمع

سازمانی علاقه‌مند است که همیشه در این موقعیت قرار داشته باشد تا بتواند با بهره‌گیری از نقاط قوت داخلی از فرصت‌ها و رویدادهای خارجی حداکثر استفاده را بنماید.

راهبردهای رقابتی (wo): هدف از راهبردهای رقابتی این است که از مزیت‌هایی که در فرصت‌ها نهفته است در جهت جبران نقاط ضعف استفاده شود.

راهبردهای تدافعی (wt): هدف در اجرای راهبردهای تدافعی کم‌کردن نقاط ضعف داخلی و پرهیز از تهدیدات ناشی از محیط خارجی است. در چنین موقعیتی وضعیت نامناسب بوده و در وضع مخاطره‌آمیز قرار خواهیم گرفت و باید سعی کنیم با انحلال، واگذاری، کاهش عملیات، ادغام و سایر روش‌ها از چنین وضعیتی پرهیز نماییم.

راهبردهای محافظه‌کارانه (st): در این نوع راهبرد تلاش می‌گردد تا با استفاده از نقاط قوت داخلی برای جلوگیری از تاثیر منفی تهدیدات خارجی، سازوکارهایی در پیش گرفته شود و یا تهدیدات را از بین برد (دیوید، ۱۳۸۹).

مرحله سوم- براساس این عوامل و ارزش‌ها، چهار نوع راهبرد مختلف برای طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد تعیین شد. لازم به ذکر است این راهبردها باید ترکیبی از عوامل مختلف باشد.

روش تجزیه و تحلیل SWOT به شکل نظام‌یافته هر یک از عوامل قوت، ضعف، فرصت و تهدیدها را که در مرحله قبل شناسایی شده‌اند مورد تحلیل قرار داده و راهبردهای متناسب با موقعیت را منعکس می‌سازد. در مدل SWOT پس از فهرست نمودن هر یک از عوامل قوت، ضعف، فرصت و تهدید که در مرحله قبل شناسایی شده و نوشتن آن‌ها در سلول‌های مربوط به خود بر حسب ترتیب امتیاز وزن‌دار از محل تلاقی هر یک از آن‌ها راهبردهای مورد نظر حاصل می‌گردد. بنابراین همواره این ماتریس منجر به چهار دسته راهبرد تهاجمی، تدافعی، رقابتی و محافظه‌کارانه می‌شود (جدول ۵).

راهبردهای تهاجمی (so): در اجرای راهبردهای تهاجمی می‌توان با استفاده از نقاط قوت داخلی از فرصت‌های خارجی حداکثر بهره‌برداری را نمود. هر

جدول ۵- ماتریس عوامل داخلی و خارجی (دیوید، ۱۳۸۹).

نقاط قوت (S)	نقاط ضعف (W)
راهبردهای (SO) (حداکثر- حداکثر)	راهبردهای (WO) (حداقل- حداکثر)
فرصت‌ها (O)	فرصت‌ها
با بهره‌گیری از نقاط قوت، درصد بهره‌برداری از فرصت‌ها هستیم	با بهره جستن از فرصت‌ها نقاط ضعف را از بین می‌بریم
راهبردهای (ST) (حداکثر- حداقل)	راهبردهای (WT) (حداقل- حداقل)
تهدیدها (T)	تهدیدها
با بهره جستن از فرصت‌ها نقاط ضعف را از بین می‌بریم	نقاط ضعف را کاهش داده و از تهدیدات پرهیز می‌کنیم

اکنون با توجه به عوامل درونی و بیرونی که در جدول بالا ارائه شد، انواع راهبردها برای طرح‌های

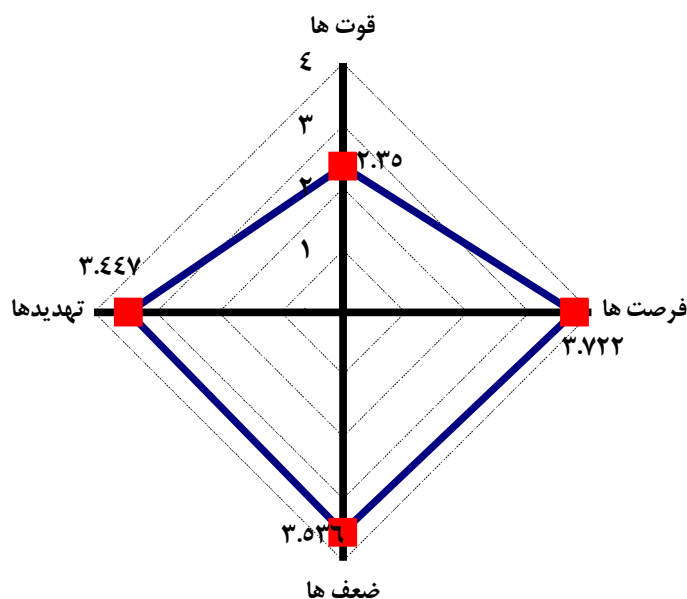
اکنون با توجه به عوامل درونی و بیرونی که در جدول بالا ارائه شد، انواع راهبردها برای طرح‌های

جدول ۶- انواع راهبردها در راستای طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد.

حداکثر - حداقل (W-O)	حداکثر - حداقل (S-O)
<p>۱. وجود حمایت‌های مالی و اعتباری کمیته امداد از طریق وام‌های کم‌بهره در مراحل اولیه ایجاد کسب و کار و حل مشکل کمبود نقدینگی برای توسعه کسب و کار</p> <p>۲. ساماندهی بازارهای محلی توسط کمیته امداد و حمایت از تولیدات کسب و کارهای خانگی و حذف دلان در چرخه بازرسانی محصول</p> <p>۳. برنامه‌ریزی برای شناسایی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های هر یک از مناطق کشور درباره‌ی ساماندهی کسب و کارهای خانگی</p> <p>۴. توجه ویژه به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با هدف استانداردسازی و فراهم کردن بستر انگیزه‌بخش برای مشاغل خانگی و افزایش مهارت‌های فنی و تخصصی مددجویان جهت راه‌اندازی کسب و کار</p> <p>۵. پیش‌بینی و اجرای برنامه‌های ترویجی و آموزشی با هدف ارتقای دانش، پیش و مهارت اعضای خانواده‌های روستایی و افزایش روحیه کارآفرینی در بین مددجویان</p>	<p>۱. استفاده از نیروی کار سایر اعضای خانواده و ایجاد زمینه کار خانوادگی و امکان انتقال تجارب از طریق آموزش‌های غیررسمی به شیوه استاد شاگردی بین اعضای خانواده</p> <p>۲. برگشتن امید و شادابی به جامعه هدف و ایجاد حس خودباوری و اعتماد مددجویان</p> <p>۳. کاهش هزینه‌های مربوط به محل فعالیت بدلیل قابل اجرا بودن در محیط زندگی و به دنبال آن معافیت مالیاتی</p> <p>۴. افزایش درآمد و رفاه صاحبان کسب و کار و کاهش وابستگی به سایرین</p> <p>۵. ایجاد فرصت رشد و ارتقای شخصیت مددجویان و کمک به کاهش بیکاری و افزایش نرخ اشتغال</p>
حداقل - حداقل (W-t)	حداکثر - حداقل (S-t)
<p>۱. برپایی نمایشگاه‌ها و ساماندهی بازارهای محلی در سطح مناطق روستایی برای تسهیل فروش محصولات خانگی و جلوگیری از خرید ارزان قیمت توسط دلان</p> <p>۲. برگزاری برنامه‌های آموزشی براساس نیازهای آموزشی صاحبان کسب و کارهای خانگی در مناطق روستایی به ویژه به منظور کمک به آنها برای افزایش کیفیت خدمات و محصولات خانگی تولیدشده و بازاریابی بهتر آنها</p> <p>۳. برندسازی مشخص برای محصولات تولیدی مددجویان کمیته‌امداد و جلوگیری از واردات بی‌رویه محصولات مشابه با قیمت کمتر</p>	<p>۱. کمک طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد به توسعه بازار تولید و مصرف و جلوگیری از واردات بی‌رویه محصولات مشابه با قیمت کمتر</p> <p>۲. ساده بودن فرایند تولید محصول و تمایل کمتر اکثر مددجویان به پذیرش نوآوری جدید در کسب و کار</p> <p>۳. ایجاد تعاونی‌های حمایت‌کننده از کسب و کارهای خانگی و کمک این تعاونی‌ها به رونق بازار تولید و مصرف محصولات تولیدی</p>

ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها محاسبه و وضعیت استقرارپذیری راهبرد در نمودار SWOT به دست آمد (شکل ۱).

در نهایت به منظور تبیین و نوع راهبرد انتخاب شده برای طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد در استان گلستان به روش SWOT، وزن نسبی نقاط قوت،

شکل ۱- وضعیت نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد

شکل ۱ نشان‌دهنده آن است که بیشترین وضعیت استقرارپذیری آسیب‌های طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد در ناحیه WO (رقابتی) قرار دارد، یعنی می‌توان با بهره جستن از فرصت‌ها، نقاط ضعف را از بین برد؛ بنابراین با توجه به راهبرد WO، باید راهکارهایی در جهت استفاده فرصت‌های پیش‌روی خارجی و ضعف‌های داخلی ارائه گردد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

به‌طورکلی امتیازبندی و جمع نمره‌های کسب شده SWOT نشان داد، در صورت تحلیل نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت طرح‌های اشتغال‌زای باید از راهبرد رقابتی جهت ادامه فعالیت‌های خود پیروی نمایند. لذا در ادامه، مهم‌ترین نقاط ضعف، قوت، تهدید و فرصت طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد مورد بحث قرار می‌گیرد. بررسی نقاط قوت این طرح‌ها نشان داد مهم‌ترین آن‌ها کمک طرح‌های اشتغال‌زای به توسعه بازار تولید و مصرف، استفاده از نیروی کار سایر اعضای خانواده و ایجاد زمینه کار

خانوادگی است که با نتایج پژوهش میرلطفی و همکاران (۱۳۹۳) مطابقت دارد. ساده بودن فرآیند تولید محصول و انعطاف‌پذیری بیشتر کسب و کارهای خانگی و قابلیت اجرای آن با امکانات در دسترس محیط زندگی از جمله نقاط قوت این طرح‌ها هستند که در رتبه‌های بعدی قرار دارند و با نتایج پژوهش آگهی و همکاران (۱۳۹۱) و رضایی و صفا (۱۳۹۵) مطابقت دارد. همچنین از مهم‌ترین نقاط ضعف این طرح‌ها مشکلات دسترسی به بازار مناسب برای فروش محصولات تولیدی است که با نتایج پژوهش نجفی و همکاران (۱۳۹۳) مطابقت دارد. از دیگر نقاط ضعف طرح‌های اشتغال‌زای، ناکافی بودن اطلاعات و مهارت‌های فنی و تخصصی مددجویان جهت راه‌اندازی کسب و کار است که با نتایج پژوهش تودوروف (۲۰۰۷) مطابقت دارد. نبود برند مشخص برای محصولات تولیدی مددجویان کمیته امداد و خرید ارزان قیمت محصولات تولیدی توسط دلالان از جمله نقاط ضعف دیگر هستند که با نتایج پژوهش سعدی و همکاران (۱۳۹۲) و میرلطفی

با هدف ارتقای دانش، بینش و مهارت اعضای خانواده‌های روستایی و افزایش روحیه کارآفرینی در بین مددجویان می‌باشد.

(۱۳۹۳) مطابقت دارد. از فرصت‌های مطرح شده برای طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد، ایجاد فرصت رشد و ارتقای شخصیت مددجویان، وجود حمایت‌های مالی و اعتباری از طریق وام‌های کم‌بهره توسط کمیته امداد در مراحل اولیه کسب و کار، ایجاد حس خودباوری و اعتماد و صیانت از نهاد خانواده است که با نتایج پژوهش میرلطفی و همکاران (۱۳۹۳) و تقی‌بیگی (۱۳۹۳) مطابقت دارد. همچنین نتایج نشان داد این طرح‌ها با تهدیدهایی از قبیل واردات بی‌رویه محصولات مشابه با قیمت کمتر، نبود تعاونی‌های حمایت‌کننده از کسب و کارهای خانگی و عدم آشنایی مددجویان با روش‌های تبلیغاتی برای فروش و عرضه محصول تولیدی به بازار مصرف مواجه هستند که با نتایج پژوهش رضایی و نجفی (۱۳۹۴) مطابقت دارد. به علاوه نتایج تحلیل‌ها نشان داد که راهبرد طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد از نظر کارشناسان جزء راهبرد رقابتی می‌باشد و مسئولین باید برای اجرایی کردن این راهبردها با بهره جستن از فرصت‌ها نقاط ضعف را از بین ببرند. راهبردهای پیشنهاد شده به منظور توسعه طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد شامل حمایت‌های مالی و اعتباری کمیته امداد از طریق وام‌های کم‌بهره در مراحل اولیه ایجاد کسب و کار و حل مشکل کمبود نقدینگی برای توسعه کسب و کار، ساماندهی بازارهای محلی توسط کمیته امداد و حمایت از تولیدات کسب و کارهای خانگی و حذف دلالتان از چرخه بازرسانی محصول، برنامه‌ریزی برای شناسایی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های هر یک از مناطق کشور درباره‌ی ساماندهی کسب و کارهای خانگی، توجه ویژه به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با هدف استانداردسازی و فراهم کردن بستر انگیزه بخش برای مشاغل خانگی و افزایش مهارت‌های فنی و تخصصی مددجویان جهت راه‌اندازی کسب و کار و اجرای برنامه‌های ترویجی و آموزشی

منابع

۱. امینی، ع. ر. ۱۳۹۲. آسیب‌شناسی محیط کسب و کار اقتصاد ایران و نقش آن در سرمایه‌گذاری (عارضه‌یابی مسائل و چالش‌های محیط کسب و کار ایران جهت سرمایه‌گذاری)، اولین همایش توسعه پایدار با رویکرد بهبود محیط کسب و کار، ۲۷ و ۲۸ آذر، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی، مشهد، ایران.
۲. بارانی، ش.، اطهری، ز.، زرافشان، ک. ۱۳۸۸. بررسی دلایل گرایش به کارآفرینی دانشجویان علمی-کاربردی کشاورزی. مطالعه موردی استان کرمانشاه. فصلنامه توسعه کارآفرینی، ۲ (۶): ۷۳-۹۹.
۳. تقی بیگی، م.، آگهی، ح.، میرک زاده، ع. ۱۳۹۳. بررسی موانع و راهکارهای مناسب توسعه‌ی مشاغل خانگی روستایی شهرستان اسلام‌آبادغرب. مجله پژوهش‌های روستایی، ۵ (۲): ۲۸۳-۳۱۰.
۴. چهارباشلو، ح.، عطاران، ع.، اصلانی، ب. ۱۳۹۲. نقش دانشگاه‌ها در توسعه فرهنگ کارآفرینی: یک مطالعه تطبیقی، همایش ملی دانشگاه کارآفرین (صنعت دانش محور)، ۲۵ اردیبهشت، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران، ۱-۱۵.
۵. چراغی، ح.، چراغی، ا.، پورافکاری، ن. ۱۳۹۳. بررسی تاثیر وام‌های خوداشتغالی بر اشتغال پایدار مددجویان کمیته امداد امام خمینی (ره) شهرستان آبدانان. فصلنامه توسعه اجتماعی، ۹ (۲): ۲۰۳-۲۱۶.
۶. خشک دامن، م. ۱۳۸۷. نمایی از طرح‌های اشتغال و خودکفایی کمیته امداد امام خمینی (ره). کتاب ماه علوم اجتماعی، ۱ (۱۰۹): ۸۶-۹۰.
۷. دیوید، فرد. آر. ۱۳۸۹. مدیریت استراتژیک، ترجمه علی پارسائیان و سید محمد اعرابی. تهران: انتشارات دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
۸. رزمجو، م.، قاسمی، ا.، رمضان، ع. ۱۳۹۲. معرفی مدل کمیته امداد امام خمینی (ره) در توانمندسازی

- طرح‌های اشتغال‌زای کمیته امداد امام خمینی (ره).
نشریه کارآفرینی در کشاورزی، ۲ (۴): ۷۵-۹۲.
۱۹. محمدخانی، م.، بهرامیان، ر.، و دلیل‌گو، س. ۱۳۹۰. بررسی موانع توانمندسازی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) از طریق طرح‌های خودکفایی در استان اصفهان. مجموعه مقالات برگزیده همایش ملی توانمندسازی با رویکرد جهاد اقتصادی در کمیته امداد امام خمینی (ره). تهران، خرداد، ۱۳۹۰، ۱۸۳-۲۰۲.
۲۰. موسسه کار و تامین اجتماعی. ۱۳۹۴. اعتبارسنجی و آسیب‌شناسی طرح ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی. طرح پژوهشی. دانشگاه علامه طباطبایی: ۴۴-۵۷، قابل دسترس در: www.Issi.ir
۲۱. میرلطفی، م.، علوی‌زاده، الف.، بدخش، ی. ۱۳۹۳. آسیب‌شناسی اثرات توسعه مشاغل خانگی در مناطق روستایی: مطالعه موردی روستاهای بخش دیشموک شهرستان کهگیلویه. مجله پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی، ۳ (۵): ۱-۱۱.
۲۲. نجفی، ب. و صفا، ل. ۱۳۹۳. بررسی کسب و کارهای خانگی کارآفرینانه و موانع و چالش‌های توسعه آنها در مناطق روستایی. نشریه کارآفرینی در کشاورزی، ۱ (۲): ۶۱-۷۳.
۲۳. نشریه بازار کار. ۱۰ اسفند ۱۳۸۹. سال ۱۱. شماره ۵۹۳. قابل بازیابی در www.bazarekar.ir.
۲۴. ورمزیاری، ح. و کلانتری، خ. ۱۳۹۱. مقایسه الگوی اسلامی با الگوهای نظری اقتصاد توسعه درباره توزیع اعتبارات تولیدی، فصلنامه توسعه کارآفرینی، ۵ (۴): ۱۴۹-۱۶۸.
۲۵. هریسون، ج. و کارون، ج. ۱۳۸۲. مدیریت استراتژیک. ترجمه بهروز قاسمی. تهران: انتشارات هیات.
26. Aalam, M.M., Hossain, M.M., and Zaman, F. 2009. Non-institutional Barriers to Entrepreneurship Development in Bangladesh. *Proceeding of the international conference of annual Asian business research*. Bangladesh.
27. Adkins, D., Sherman, H., Yost, C. 2001. *Identifying obstacles to the success of rural business incubators*. Contractor مددجویان از طریق کارآفرینی و توسعه اشتغال. دومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، کارآفرینی و توسعه اشتغال، قابل بازیابی در <http://www.civilica.com>
۹. رضایی، ر. و صفا، ل. ۱۳۹۵. بررسی موانع توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط اقتصادی زودبازده و کارآفرینی کشاورزی در استان زنجان. *مجله تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران*، ۲ (۱): ۶۷-۷۹.
۱۰. رضایی، ر. و نجفی، ب. ۱۳۹۴. موانع راه‌اندازی و گسترش کسب و کارهای خانگی در مناطق روستایی شهرستان ارومیه. *مجله توسعه کارآفرینی*، ۸ (۳): ۴۳۳-۴۵۱.
۱۱. سعدی، ح. و حیدری، ف. ۱۳۹۲. تعاونی‌های کسب و کار خانگی در استان همدان (چالش‌ها و راهکارها). *مجله توسعه کارآفرینی*، ۶ (۱): ۸۷-۱۰۴.
۱۲. شریف‌زاده، الف.، خواجه‌شاهکوهی، ع.، عبدالله‌زاده، غ.، شریفی، م. ۱۳۹۳. آسیب‌شناسی توسعه کسب و کارهای خانوادگی روستایی در استان گلستان. *مجله پژوهش‌های روستایی*، ۵ (۱): ۱-۲۴.
۱۳. شهرآبادی، ا. و بشیری، ن. ۱۳۸۸. آرتور لوئیس برنده دریافت جایزه در سال ۱۹۷۹، بورس، شماره ۸۶.
۱۴. فیض‌پور، م.ع. و آسایش، ف. ۱۳۹۱. آسیب‌شناسی بنگاه‌های کوچک و زودبازده صنایع تولیدی استان کرمان. کنفرانس ملی کارآفرینی و مدیریت کسب و کارهای دانش‌بنیان.
۱۵. قنبری، ی.، نوری، ر. و غفورزاده، ی. ۱۳۹۵. ارزیابی نقش کمیته امداد امام خمینی (ره) در توسعه اشتغال پایدار روستاها. *فصلنامه علمی و پژوهشی اقتصاد اسلامی*، ۱۶ (۶۴): ۱۱۷-۱۸۱.
۱۶. کرباسی، ع.، اثنی‌عشری، ه.، عاقل، ح. ۱۳۸۷. پیش‌بینی اشتغال بخش کشاورزی در ایران. *فصلنامه اقتصاد و توسعه کشاورزی*، ۲۲ (۲): ۳۱-۴۳.
۱۷. کمیته امداد امام خمینی (ره). آمار بخش اشتغال و خودکفایی. استان گلستان، ۱۳۹۶.
۱۸. محترم، س.، محبوبی، م.، عبدالله‌زاده، غ. ۱۳۹۴. نقش نهادهای حمایتی در توسعه کارآفرینی: مطالعه

- ebusiness potential for home-based businesses in Malaysia: A qualitative study. *International Journal of Cyber Society and Education*, 2 (1): 21-36.
39. Shiri, Nematoollah. Mohammadi, davoud and Hosseini, seyed Mahmoud. 2012. *Entrepreneurial intention of agricultural students: effects of roll model, social support, social norms and perceived desirability*. Scholars research library. Archives of applied science research. 892-897.
 40. Suhir, E., and Kovach, Z. 2003. *Administrative Barriers to Entrepreneurship in Central Asia*. Center for international private enterprise. Washington DC. USA.
 41. Todorof, K. 2007. Reducing Shortages in Entrepreneurial / Managerial Skills in Growing SMEs through Purposeful Supporting Structures and Activities. *International Conference on Reducing Barriers to Entrepreneurship and Encouraging Enterprise Development: Policy Options. 18-19 June, Geneva, Swiss*.
 42. Walker, E., Webster, B. 2004. Gender issues in home-based businesses. *Women in Management Review*, 19: 404- 412.
 43. Heritot, K. 2002. A New Approach to Rural Entrepreneurship a Case Study of two Rural Electric Cooperatives, Western Kentucky University, and Noel D. Campbell, North Georgia College & State University.
 44. Markley, D.M. 2002 .Entrepreneurship in Rural America; Prepared for the NCSL Rural Development Task Force, Center for Rural Entrepreneurship.
 45. Edward J., Chambers and Stuart E., Shaw. 2004. A Primer on Western Canadian Entrepreneurship, The Western Centre for Economic Research gratefully acknowledges the support of Western Economic Diversification Canada, NUMBER: 76.
 46. Stathopoulou, S., Psaltopoulos, D. and Skuras, D. 2004. Rural Entrepreneurship in Europe A Research Framework and Agenda, *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 10(9): 404-425.
 - Paper. TVA Rural Studies Program. National Business Incubation Association.
 28. Galloway, L. and Kapasi, I. 2014. *Rural home-based businesses and their contribution to rural lives: An exploratory study*. Research Report, Heriot-Watt University, Edinburgh.
 29. Galloway, L. and Kapasi, I. 2014. *Rural home-based businesses and their contribution to rural lives: An exploratory study*. Research Report, Heriot-Watt University. Edinburgh.
 30. Glenn, M., Woods, M. 2005. *Home-based business: An economic development alternative*. Oklahoma, Cooperative Extension Fact Sheets, Abstract retrieved from <http://osufacts.okstate.edu>
 31. Herman E. and Georgescu M.A. 2012. Employment strategy for poverty reduction. A Romanian perspective, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 58: 406-415.
 32. Kalantaridis, C. and Bika, Z. 2011. Entrepreneurial origin and the configuration of innovation in rural areas: the case of Cumbria. North West England. *Environment and Planning*, 43 (4): 866-884.
 33. Kantarbayeva, A. 2007. *Breaking Down Administrative Barriers to Entrepreneurship in Kazakhstan*. Center for international private enterprise. Washington DC, USA.
 34. Liu, C. 2013. Small business job creation hypothesis in Taiwan. *International journal of methodology*. 47 (3):1459-1492.
 35. McElwee, G. 2006. Farmers as Entrepreneurs: Developing Competitive Skills. *Journal of Developmental Entrepreneurship*. 11(3): 187-206.
 36. Pisani, M.J., and Patrick, J.M. 2002. Radical Political Regimes in the Americas and MNC Responses: A Conceptual Model. *Latin American Business Review*. 3 (2): 17-42.
 37. Roberts, L., Chrisman, J. 1997. Under one roof: Toward a reconciliation of home-based work typologies. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, 13 (4): 18- 33.
 38. Rosnafisah S., Salvia, S., Sheriff, M., Mohd Sharifuddin, A. 2009. The

Gorgan University of Agricultural
Sciences and Natural Resources

Journal of Entrepreneurship in Agriculture Vol. 5(3), 2018

<http://jead.gau.ac.ir>

DOI:

Analysis of weakness, strength, threat and opportunity of employment plans of the Imam Khomeini Relief Committee in Golestan Province

M. Bagheri¹, M.R. Mahboubi^{*2} and G. Abdollahzadeh²

¹M.Sc student of Agricultural Extension and Education, Gorgan University of Agricultural Sciences and Natural Resources, Iran

²Associate Prof., Gorgan University of Agricultural Sciences and Natural Resources, Iran

Received: 16/07/2018 ; Accepted:24/10/2018

Abstract

In the current situation, employment is one of the most important social challenges in the country. In this regard, one of the institutions that have been trying to solve the problem by implementing employment plans is the Imam Khomeini Relief Committee. The purpose of this study was to analysis the weaknesses, strengths, threats and opportunities of the employment plans of the Khomeini Relief Committee in Golestan province. Research is a type of applied research which is done by descriptive-survey method. The statistical population consisted of all experts of Imam Khomeini Relief Committee in Golestan province (N=80). SPSS and Excel software were used to analyze the data. The results showed that the most important opportunities for employment plans were "creating opportunities for the growth and improvement of the personality of the clients" and "protecting the family institution" and the most important threats were "the lack of supportive co-operatives from domestic businesses," "imports of similar products at a lower cost," and "lack of clients familiarity with the methods of advertising". The most important weaknesses were "buying cheap products manufactured by brokers "and" the lack of specific brands for clients' products". The most important strengths were "contributing to the development of the market for production and consumption"and "more flexibility of designs with living environment conditions". The results also show that weaknesses, strengths, threats and opportunities of employment plans are in the competitive strategy area. That is, we must eliminate the weaknesses by taking advantage of the opportunities.

Keywords: Imam Khomeini Relief Committee, Employment plans, Self-employment, Entrepreneur.

*Corresponding author; mahboobi47@gmail.com

